

RAV MEIR
SIMCHA
HAKOHEN
OF DVINSK

(משך חכמה)
(אור צמח)

1843-
1926

אולם זה במאה הזאת זרחו קוי אור ע"י גדולי המעש כמו מונטיפיורי וכיו"ב בהתעוררות רבה, ומהרבנים ר' צבי הירש מטאהרן ור' אליהו מגריידיץ, לבנות ולשכלל ירושלים ולהסיר שוממותיה כמעט עד כי נתרחב הדבר ע"י הנלהבים. ורבנים הרבה עמדו מנגד, ואף אותם שהיה בלבם לקרב את הדבר שמו יד לפה, מפני כי חרדו מהנלהבים שלא יגדישו הסאה, ומהג' שבועות שהשביע לבנות ירושלים (כתובות קיא, א ושיה"ש רבה ב' פסוק השבעתי אתכם בנות ירושלים), ומצאנו לרב יהודה, גדול-חסידי האמוראים, אשר לדבריו היה בכלל השבועה שאיש פרטי לא יעלה מבבל לארץ-ישראל (כתובות שם), והיתה חביבה עליו ארץ ישראל עד כי גם בנוסח הברכה רצה להזכיר שבח ארץ ישראל (ברכות מג), ואולי מפני זה, כי לפי דבריו לא היה יכול לראות את הארץ, לכן "אין פת בסלו". ולכן אמרו: בר מיניה דרב יהודה דחביבא ליה ארץ ישראל (ברכות שם) משום דעולא "נחותא" קרו ליה (ירושלמי סוף כלאים), דהוה נחיתו סליק לארעא דישראל, והיה חביב עליו לשמוע מפיו מה בארץ ישראל.

אמנם כעת הסבה ההשגחה אשר באספת הממלכות הנאורות בסאן רעמא, ניתן צו אשר ארץ ישראל תהיה לעם ישראל, וכיון שסר פחד השבועות וברשיון המלכים קמה מצות ישוב ארץ ישראל ששקולה כנגד כל מצוות שבתורה (ספרי פ' ראה) - למקומה. ומצוה על כל איש לסייע בכל יכלתו לקיים מצוה זו. ואולי על זה נאמר: "עד מתי תתחמקין" (ירמיה ל"א), ואם יתן השי"ת ויתרחב הדבר ויגדל ויפרח כשושנה כמו שנגדלו בימי ארתחששתא, אשר היו נתונים תחת פרס, דובא-ניידא (קדושין ע"ב) ואף כעת תחת ממשלת ארץ-האי - עם בריטניה המתונה - אז בטח הוא ענין העומד ברזמו של עולם.

הן אמנם, שאז היו הנביאים, בנבואה מן השמים, מחזיקים אותם. מי יודע - אולי כמו חרבן הבית השני היה שלא עפ"י הנבואה, (אשר מהאי טעמא כשגלו לא בטלה קדושת הארץ, כדברי נועם של התוס' יו"ט, בעדיות פ' ח, משנה ו') - כן יהיה הנחת אבן פנה שלא עפ"י נביאים וכנטילתו - כך נתינתו. אכן במופלא ממך אל תחקור, כי זה תלוי בהופעת אור אלקי לראות אשר כל ענינים הכלליים וקנינים הצבוריים יהיו על טהרת הקודש והצניעות, וכמו שעשו אנשי כנה"ג.

אבל יהי' איך שיהיה, מצות ישוב ארץ-ישראל לא נפטר מזה, כל מי שבכחו יעשה זכות המצוה הזאת תגן על עמו ישראל בכל מקומות מושבותיהם להצילן מכל רעה, ועיניהם ועינינו תחזינה בשובו לציון ולשמוע בעת יאמר מלך אלקין בב"א.

דברי המצפה לראות בתשועת ישראל, חותם פה דווינסק

מאיר שמחה כהן

אבני הלכות שרית סימן תנתינה תנו ישיבת ארץ ישראל נזר קמו 291

דברי דרשה הם. ואלף כולל בהם לא יזונו דברי רש"י
פומקסס. והגאון מוהרי"ל בעלמו לדינא לא ה"י זו
מפירש"י:

ב) ואשר כחבתי שם דאפשר יחשב פקודה. ה"י
סכונה דאולי זה כוונת רש"י משום דכפ"ק
דיומא אלמלא פשיטת עלמיכס כחומה ועליהם כוללם
בימי עזרא כו' וספ פירש כחומה ברשות דעלי' בימי
עזרא ברשות ה"י. לזאת כחבתי דאפשר יחשב פקודה.
מ"מ אך שיה"י כוונת רש"י ה"י מפורש ברש"י דברשות
מוחר. ומעלתו השמיט מה שכתבתי מפירש"י. ומה
שכתבתי דאפשר יחשב פקודה השמיט כבודו חובת דאפשר
רק דחייב פקודה. וע"ז כתב השגות וכן לא יעשה:

ג) ומה שכתב עוד שם ליישב קשיית מנלה אסתר
כי פ"י שמה ה"י שלא הקלוט אותם הארץ
שהרי הפשה ה"י על לדיקים גמורים. אינו כלום. כי
צומח"ז שהקד אינו על זמן רק תלוי בחסובה ואם כל
ישראל ה"י שבים ה"י גבאליס כרגע. ע"כ גם יחד
שהוא לדיק קולעתו הארץ. אבל בגלות בכל שהקד ה"י
בזמן שבעים שנה אין חילוק כלל. ועטס השבעים שנה
ידוע עבור השבעים שמיטות שבעלו. ומ"ש שיש בידי
ליישב קשיית המג"א באופן אחר כבר כחבתי בלוח
ז' עוד תיכון עפ"י תשו' רשב"ש:

ד) ומה שכתבתי בלוח. כ"ג דכל זמן שאין לו רשות
אינו מחויב לעלות שאין חיוב על ליבור
דליבור שלא ברשות היינו בחוונה. ודמיתי להא דפסחים
כל דליתי' בליבור ליתי' ביחיד טמא דאי כל הליבור
טמאים נינהו לא אמרינן לכו מונו ועבדו פיסחא יחיד
נמי לא אמרינן ל"י הזה ועשה פסח. וה"ג בג"ד כיון
שאין חיוב על ליבור לעלות. והוא עדיף מהחם. דהתם
נוף עשיית פסח איתא השתא בליבור. וע"ז הקשה מעלתו
מהא דכתב הרמב"ם בה' יסודי החורה כל מי שדינו
לעבור ולא ליהרג אם נהרג ולא עבר הרי מחייב בכפשו
הא בליבור כה"ג יחשב כשעת הגזירה ויה"י הדין יהרג
ואל יעבור. הנה קושיא זו אינו עלי' רק על הגמ'
לפי הבנתו:

ה) אך אבאר לו עיקר דברי הגמ'. דהנה לכאורה
קשה מהא דשבת (קל"א.) בשתי הלחם שאם
מלא קלור אינו קולר קלירה גופה לאו מלוה. וכן
במכות (ח.) בחטיבה עלים דמעבד הואיל ואם מלא
חטוב אינו חוטב השתא נמי לאו מלוה. וא"כ בהזאה
דפסח הואיל אם טהור אינו מזה. השתא נמי הזאה
לאו מלוה. ואין המלוה רק עשיית הפסח ועשיית הפסח
הא איתא בליבור. אך לק"מ דעשיית הפסח כשהוא טמא
אינו מלוה רק עשיית הפסח בטהרה. וא"כ אי שקלה
מעל יחיד חיוב הזאה שוב אין על היחיד טמא שום
חיוב. דאפי' יעשה פסח אינו כלום. וזה לשון הגמ'
יחיד נמי אמרינן ל"י קום מהול דחיוב רק עם המיזב
ובטמא אי אפשר ליתא בליבור חיוב הזאה כלל. אבל
ביעבור ואל יהרג נמי דלא אמרינן ל"י עבור דחיוב
זה ליתא בליבור. מ"מ אמרינן ל"י אל תהרג. דחייב
לשחור נפשו שלא יהרג ובמה שאינו נהרג לבד מתקיים
המלוה. וחייב זה שלא יהרג ודאי איתא בליבור עכשו
שישמרו עלמן מכל סכנה. ועוד דאפילו אונסין אותם
לעבור ואם לאו יהרגו ג"כ לא נשתלק מתתם מלוה
ושמרתם. ואם יכולים לברות ולמלוה המלטה באיזו
אופן מחייבים המה. רק שאבאר להם לעבור. וזה
ישיל

אחד מחמו משמע דאפי' על יושבי מו"ל. ואולי ה"י לו
הרמב"ן בא"י כידוע שסבוף ימיו נספ לאה"ק;
דג"ל.

סימן תנה

ג"ה א' תצוה האמת והצדק יפ"ק.
ישאו הרים שלום לכבוד אהר' נחמ' בא"י יוד
ישראל יד"ג הרב הגדול מעוז וסגור' הצדיק
המפורסם בקש"ת מוהר"ר ישראל ש"פ"א.

א) בדבר קונטרסו הנחמד עיינתי בעזרה"ת ונהגתי
ומתנו כי מעורר לבבות לחיבת אה"ק
בדברים טובים ומחוקים. ולדינא מ"ש דאף לרעה ר'
חיים שכתוב' אם יעלו שם אלף מישראל איש את רעהו
יעזרו ואת אחיו יאמר חוק לקיים מלות התלויות בארץ
זה אפשר. אך להמתין עם העלי' עד ישינו רשיון.
אינו נ"ל כי המעיין בהפסיקים רובא דרובא אין חוששין
להא דר"ח. וגם גורם התרשלות כי מי יתן מעות עתה
על הספק שמה ישיג רשיון:

ב) ולדעתו כאשר יגיע העת מי שיוכל לעלות שיה"י
לו שם מלב פרנסה יעלה. היינו אם הוא
לבדו ישיג רשיון כי זה נקל להשיג רשיון לאדם אחר.
אבל בלא זה חלילה לעבור על דינא דמלכותא:

ג) ומה שחדש לומר שמלות ישיבה משום כיבוש כבר
אמרתי לבני ר' זעליג כ"י כי סותר דברי
רמב"ם פ"א מה' תרומות בישראל הקונה מנוי למ"ד יש
קנין מקרי כיבוש יחיד. ואם המלוה משום כיבוש אין
יה"י המלוה על יחיד. גם דבר א' ראיתי במכתבו כתב
שנספרי במעשה א' לא נכתב שמזרו למקומם רק בשני.
ולפינו נספרי בשני המעשיות שמזרו למקומם:

ד) אך בדבר זה נשתנה הענין כעת לטובה להיות
מלב פרנסה בא"י עלמו לא להאטרך לחו"ל.
ולדעתי זה העיקר במלות ישיבה א"י. וגם לקנות נחלה
בא"י הוא דבר גדול כפרט להיות לו מזה פרנסה אף
אם ישב בח"ל נחשב קלת ישיבה בא"י. ע"כ ראוי מאוד
להתאמץ בזה. והגני שולח לכבודו קונטרס אשר העליתי
לדינא כפי הנראה לענ"ד. ובלי"ג אראה גם אני להיות
מן הקונה נחלה אך לא אדע עוד הדרך אך ומה:
דברי ידידו נחמ' ודודו המצפה להרפת קרן ישראל
בבצרות ובפרשות.

הק' אברהם.

סימן תנו

חשובה זו נמצאה ניירות מפורדים בין הכתבים
והא נרשם לפי היא שלוחה. ואחשוב שהיא להרה"ק
הג"ר או לאיזה מבני הרה"ק וצ"ל ה"ה ואולי קצת
לזה וקצת ליה וקבצתי וצרפתי לחשובה אחת.

א) דבר מה שכתבתי בלוח כ"ו שאם יתן רשות לכלם
לעלות לא יה"י שבעה דרש"י פירש בחומה
יחד ביד חזקה ואם ברשות אין זה ביד חזקה וכבודו
העיר שנספך אהבת יונקן כתב דאפי' ברשות אב"ר.

ק"ל כרבה י"ל משום דילפינן מפסח שני כקוסית אבני ולא ק"ל כחשובת רבה שאני התם דעבדי ל"י זכור בראשון. ועוד דהתם השתא באמת רק יתיר טמא. אבל בנ"ד דהחיוב על הכל כשזה וכיון דעל כולם אי"א שיחול החיוב גם על יחיד אינו מוטל כמו שפרש"י שם דמטת פסח יחד לכל ישראל כאמר. ה"נ מלות ישיבה אי"י יחד לכל ישראל כאמר. וכ"ד עדיף טובא מהתם כנ"ל:

גד) ודא דהכל מעלין. היינו משום דמ"מ העולה טוב מקיים המנה דשיבת אי"י ושוב לא שיך לומר כל מילתא דליחא בלבוז ליתא ביחיד מחרי טעמי. חדא שאם כבר ה"י כל ישראל בא"י לא יה"י עוד שום שבועה עליהם דאין איסור רק על עלייתם בחומה לא שכבר הם בא"י. ועוד דבהוריות (ג') ובהוראה הלך אחר יושבי אי"י דהתם איקרי קהל ולא יושבי ח"ל ע"ש. וא"כ לא שיך לומר כל דליחא בלבוז יושבי ח"ל ליתא ביחיד יושבי אי"י. דאדרבא הם ליבור ניכחו ויושבי ח"ל נחשבין יחידים. ע"כ מקיימים המנה כשהם שם. וע"כ הכל מעלין לה"י אף דהשתא אינו חובה לעלות דומיא דהכל מעלין לירושלים אף דאינו חובה לעלות לירושלים כלל לא בזה"י ולא בזמן הבית מ"מ כיון דיש מנה לזר שם יותר מבשאר אי"י מעלין. ה"ה בעלי"י לה"י כיון דסוף סוף כשיעלו יה"י דירחם שם מנה שלימה:

בחור קיבוץ אנשים מישראל הכשרים. כי בלש לאו יאל ח"ו שכרו בהפסדו. כי קיבוץ אנשים כשרים הוא מועלת גדול לקיום כל המלות בכלל וביחוד למטת התלויות בארץ כמובן:

זז) אך כל זה לפי דרכינו דאיסור העולה מבבל לא"י לרב יהודה הוא מעשה דבבלה יונאו והשבועה מועלת רק שלא יחשבו דעמם לחזור. אך בהפלאה דהאיסור משום השבועה. ומקרא דבבלה יונאו ילפינן על קרא דהשבועה שהשבועה שלא ללאת מבבל שלא להניח הקדושה השורה בבבל ע"ש. אי"כ בשאר ארעות אין שבועה כלל. ממילא בשאר ארעות יש חיוב לעלות לא"י. אך י"ל דלר"י זירא דהשבועה היא שלא יעלו בחומה אין נ"מ בין מבבל ב"ק משאר ארעות. דה"י משום הקדושה השורה בבבל מה נ"מ אם בחומה או מעט מעט. א"ו הטעם דלעלות בחומה הוי כמו מרידה ואף משאר ארעות אסור אך לדעת הפלאה אין לנו רא"י דק"ל כר"י. ד"ל הא דהביאו הפוסקים דהכל מעלין בזה"י היא בשאר ארעות. מ"מ יש קלת הוכחה דה"י להם לפרש דמבבל אין מעלין:

גח) אך יש לרמות בהקדם ליישב כל הקוסיות הנ"ל על הרמב"ם לפי שיטת הפלאה. דהנה בתום' כתבו ואע"ג דקרא איירי בגלות בבל בגלות שני נמי קפיד קרא ע"י"ש. יאע"ג דכתיב עד יום פקדי אותם והיינו בימי צורא שא"י הפקודה ללאת מבבל. ומ"מ אותן שלא עלו מסב"א עדיין הם בזה"ה זו ועיין במהרי"ש. והנה י"ל לר"י יוסי ביבמות קדושה ראשונה ושי"י יש להם שליטת אין להם דקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לז"א ויש להם ירושה שני' אך קדושה שני' קידשה לעתיד לז"א ואין להם ירושה שליטת. אי"כ אין ללמוד גלות שני מגלות ראשון דבגלות ראשון כיון דפסקה קדושת הארץ קפיד קרא שלא ללאת מבבל מקום שכינה. אבל בגלות שני דלא פסקה קדושת הארץ. אי"י חשיבה מבבל וכיון דקרא בגלות ראשון איירי כדכתיב עד יום פקדי אותם כנ"ל רק שנאמר מסב"א אותם שלא עלו נשאר ב"א איסורם דמה לי בגלות ראשון מה לי בגלות שני ולר"י יוסי רב ההבדל ביניהם. אך עכ"פ לענין שאר ארעות אין חילוק בין גלות ראשון לבגלות שני דבגלות ראשון נהי שפסקה קדושת הארץ לא היחה אי"י גרושה משאר ארעות. זה טעמו של שמואל:

גח) ואין להקשות דאי"כ למה ל"י להגמי לתרץ לר"י זירא דההוא בכלי שרת כתיב ושבועה שלא יעל בחומה ולעשות פלוגתא חדשה בינו לרב יהודה ולמה ל"י חירן דשמואל ס"ל דסובר כר"י יוסי קדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לז"א וקדושה שני' קידשה לעתיד לז"א וע"כ אין איסור בגלות שני. ד"ל דאי"כ יוקשה למה לא עלה ר"י זירא עד שראה שצורים בתלום כיון דמ"מ דאורייתא לעלות למה ישגיח בחלומות. א"ו כרבנן ס"ל דגם קדושה שני' פסקה ואין מנה בזה"י בישיבת אי"י. ובמנה דרבנן לא ר"ה לעשות נגד רבו רב יהודה רק היכי דמסב"א כמו קודם כיבוש בימי האבות שה"י מנה בישיבת אי"י. וסב"א אינו רק באיש זדיק כנ"ל. ומוכרת דר"י זירא סובר כרבנן דגם קדושה שני' פסקה ואין חילוק בין בגלות ראשון בין בגלות זה. והולך לתרץ האי בכלי שרת כתיב ושבועה שלא יעלו בחומה:

גח) ורב יהודה אפשר דסובר כרבנן שגם ירושה שליטת יש להם דקדושת צורא נמי פסקה או דס"ל דקדושה יהושע נמי לא יסקה ואין הבדל בין גלות ראשון

גח) ובוה נבין דברי רמב"ן עה"ת פ' לך בפסוק מקץ עשר שנים לשבת אברהם בארץ כנען וי"ל וכבר טעו בה המפרשים בטעם אחרם שאמרו שה"ן דין היושב בח"ל להוליא האשה ששהתה עשר שנים ולא ילדה ולא שי"א אחרת ואין הענין כן. אבל הטובה לומר ולא שי"א עם אשתו בח"ל ולא ילדה וז"ל לא"י שנותנין להם זמן עשר שנים מעת ביאתם לארץ אולי בזכות הארץ יבנו עמ"ל. וכ"כ הרשב"א והריטב"א ביבמות. אך כתבו בשם הראב"ד שאם ה"י בא"י וילאו או תולין בעון חו"ל ע"ש. ולדברי כולם אם ה"י תחילה בחו"ל אין תולין בעון חו"ל ולמה כשיאלו תולין. אך להנ"ל יובן בטוב דכשה"י תחלה בחו"ל אין עליו עון כלל במה שאין עולה. ומ"מ אין רא"י מכאן כי בהרא"ש איתא טעם אחר. דכיון שכל הדברים בח"ל יש להם גנים א"ך נתלה לזה בעון חו"ל. ורק אם ה"י בא"י והלך לח"ל שזה אינו כולל בכל אדם תולין בזה. אך נראה יותר שכוונתו למ"ש דאין עון כלל במה שאינו עולה. ומה שהלריך הרא"ש לטעם זה. יש לומר דס"ל להרא"ש כעין עובדא דמלכא ור' קטינא במנחות במנחות ל"ג"ה דכשאינו לובש טלית צ"ב ארבע כנפות ופטור מליצית בפידן רוחא ענשינן על שלא לבש כדי לקיים מנה ל"ג"ה. ה"נ כל יחד אם יעלה לבד יה"י מנה טוב העלי' בלבי"ט בנ"ד ב"ד כנפות כיון דאח"כ יה"י מנה. אך גם בזה יש לדון דאי"כ טוב יה"י חיוב על הכל כדי שלא יענשו בפידן רוחא. ויש לרמות. ופ' ברכינו יונה בשערי התשובה ודו"ק:

גח) איברא דכל זה הוא רק כשאין לו רשות מהממשלה לעלות. אבל אם השיג רשות לעלות ולהתיישב שמה טוב מחויב לעלות דמעשה ליכא הטעם דכל דליחא בליבור ליתא ביחיד שאם יותן רשות לכל ישראל לעלות לא יחשב שעולין בחומה. כי בחומה פרש"י ב"ד חוקה. גם י"ל כי אם יותן רשות לכולם יחשב פקודה. אף דבאופן זה היינו בלא פקודה ליתא בליבור. מ"מ י"ל בזה. שנקרא איתא בליבור אך זה ברור שאין חיוב לעלות אפי"ן ברשות רק להתיישב שמה

מאיר
עיני חכמים
כהדררא תביבא
על התורה

בדרך חסידות ומוסר ויראה מהורה מכ"ק אדמו"ר הרב הצדיק, הגאון הקדוש, שר התורה, אביר הרועים, עיר וקדיש, מן שמיא נחית, כחד מן קמיא, ג"י ע"ה פ"ה, מאור הגולה, רבן של כל ישראל, כקש"ת

רבנו מאיר יחיאל הלוי זצ"ל

אב"ד דק"ק אוסטראווצא
בן הרה"ח ר' אברהם יצחק הלוי ז"ל

אשר אמר על שלחנו המהור בשבתות ומועדי השנה, וגם דרושים נחמדים כפנינים יקרים בפלפול וחריפות בחכמה ויראה צמידים אשר דרש במקהלות עם

נעתק ונסדר והוכא לכה"ד ע"י הצעיר שבתלמידיו הרבני ר' יחיאל ראובן מאנדעלבוים נ"י

שנת תשיב שבות יעקב לפ"ק

הוצאה רביעית תשנ"ח
ברוקלין, נ.י.

נכונה מיוחדת כי כאשר יראו ישראל כי יום המוגבל הגיע ואין הש"ית נותן את התורה, אז יתשנו כי אינם ראויים אל התורה ויהי' להם שזרון לב ושפלות, ואז יהי' מוכשרים ביותר לקבל את התורה וזה "מדעתו" זה הי' דעת משה שאל התורה לריד להיות לב נשנה, וזוה יוכל לקרנ לב ישראל לאניהם שנשמים ומתורן זוה קו' המגן אברהם, איך אנו אומרים נשאי נסיון יום מתן תורתנו והלא לא ניתנה התורה רק נו' נסיון, ולפי"ז ניחא דנאמת יום הששי גרם כל הקבלה ודוק:

בשנת תרפ"ה ה' או קידוש החמה אמר אז בדרוש של שבת הגדול

איחא נגמ' פני משה כפני החמה ופני יהושע כפני הלבנה משה הי' כמו גדול שדי הי' נקדושתו להשפיע על מי שהצטו נפניו קדושה על כ"ח שנים, ופני יהושע כפני לבנה אם הצטו נפני יהושע לא הי' יכול להשפיע נקדושתו יותר מעל חדש כפני לבנה, וזוה נוכל לומר הפי' נגמ' חייב אדם להקביל פני רבו נרגל שנאמר מדוע את הולכת אליו לא חדש ולא שנת מכלל דנחדש ושנת נעי למיזל, שיש לדיקים שמשפיעים נקדושתם על חדש ימים, ויש על שנת שבעה ימים ונעי למיזל לקבל מהם קדושה ונרגל יותר מסוגל ומשו"ה נרגל חייב למיזל ונחודש ושנת נעי למיזל:

עוד אמר מלת נריאת העולם חל ג' פעמים קדוש החמה נערב פסח שנת יניאת מזרים מצואר נגמ' שאירע קדוש החמה נערב פסח שחל אז ציום ד' והקדוש השני הי' נשנת הגאולה של מרדכי ואסתר שהתענו אז י"ד ע"ו וט"ז, ופעם שלישיית נעת שיחיל קדוש החמה נערב פסח לא ימשך עוד זמן רב ויהי' הגאולה נעה"י:

בענין מצות ישיבת ארץ ישראל

ונראה לי מנות ישיבת א"י הוא מ"ע עוד זממן אלע"ה ממה שנאמר לו לך מארצך וגו' אל הארץ אשר ארצך ואעשך שם לגוי גדול, הנה היתה מ"ע לו ולזרעו להיות נא"י והוא כמנות מילה שהיתה המ"ע עוד זממן אלע"ה, וראיה לזה ממ"ר פ' וישלח ע"פ וירא יעקב מאוד, אמר יעקב כל השנים הללו הוא יושב נא"י שמה הוא נא עליו מכה ישיבת א"י, הרי מזה שהמנוה היתה לזרעו של א"א עוד מימי אברהם, ונדלחי שמונזים היו ע"ז דנסוטה (דף כ"א) פריך הגמ' על מש"כ נמשכה אס יש לה זכות תולה לה, זכות דמחי

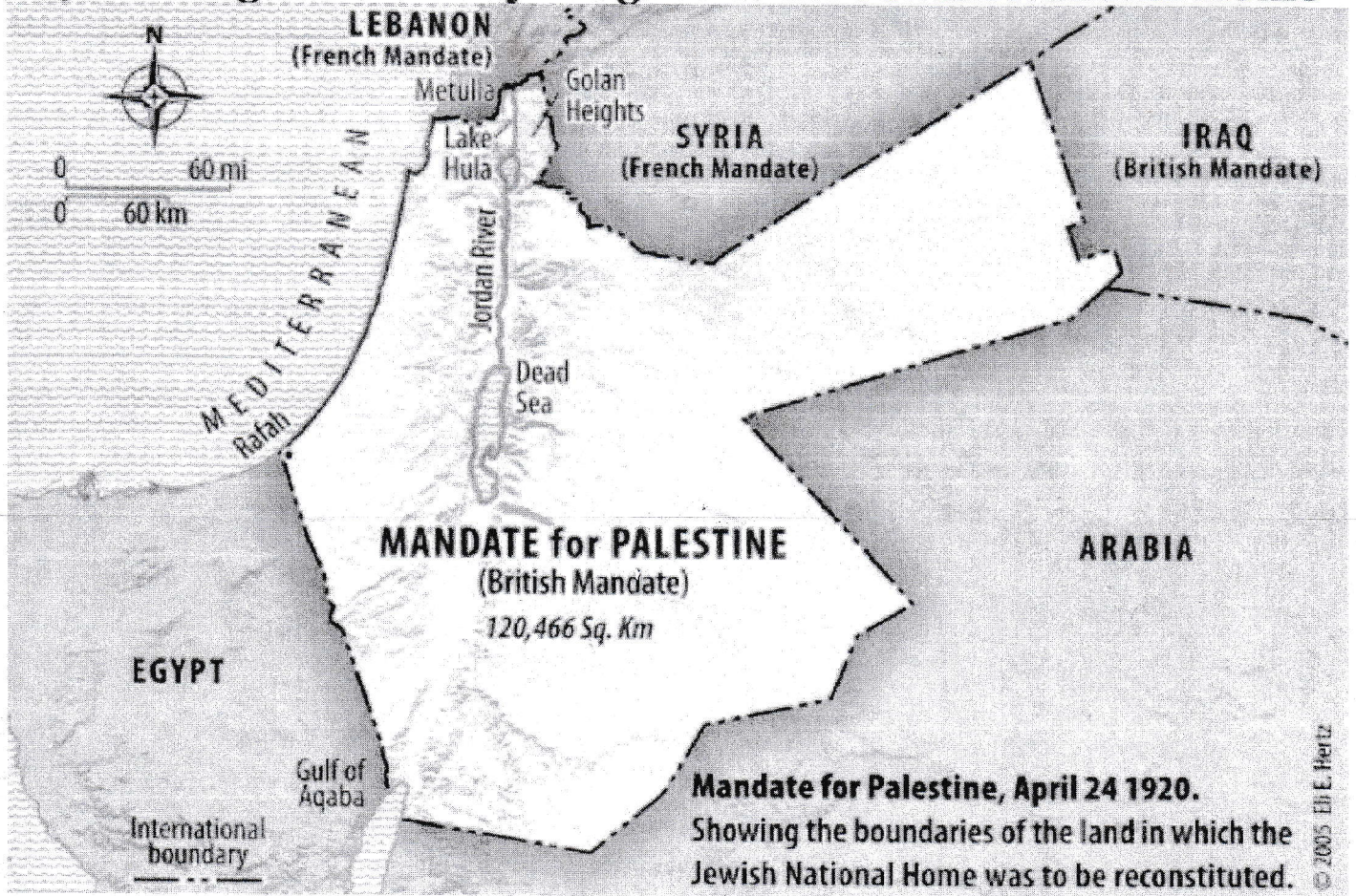
אלימא זכות דתורה מי מנגא כולי האי והרי אינה מנווה ועושה היא, ואם נאמר שעשו לא הי' מנווה ע"ז למה נתיירא יעקב מעשו שחנין עליו מנות ישיבת א"י, והרי מנווה שאינו מנווה ועושה אינו מנינה, אלא ודאי דמנווים היו ע"ז זרעו של אברהם מימי אברהם:

ובזה נראה לפרש ג"כ מה שאחז"ל (מ"ר דברים פ"ג) יוסף הודה נאמר נבירתו אומרת ראו הניא לנו איש עברי וגו' ולא כפר אלא אמר נגנב גנבתי מארץ העזרים נקצר נארנו, משה שלא הודה נארנו שנתו יתרו אמרו איש מזרי הילנו מיד הרועים והי' שומע ושותק לפיכך לא נקצר נארנו ע"כ, והוא תמוה שהרי יוסף נא מארץ העזרים לכן אמר שהוא עברי אצל משה הרי נא ממזרים לכן אמר שהוא מזרי ע"ש ארנו, אצל לפי הכ"ל יש ליישב זה, והוא דמאחר שנלטו אברהם וזרעו ליבן תמיד נא"י, וישיבת מזרים רק לפי שעה היתה, הנה לפ"ז קניעת ישיבתם של ננ"י היתה רק א"י וישיבת מזרים הי' נקרא רק ישיבת ארעי, וכדאי' נירושלמי מסכת זכורים ע"פ דכתיב (יחזקאל ל"ו) בית ישראל יושבים על אדמתם וישיבת ישראל הוא רק על אדמתם אצל נח"ל אין ישיבתם רק ישיבת ארעי, ולכן אין נקרא מקומן של ישראל רק א"י ולא ח"ל, לכן אף שמרע"ה נא ממזרים לא הי' לו לקרא עצמו ע"ש מזרים שהוא דירת ארעי של ישראל, רק ע"ש א"י שנלטו לדור שם והוא דירת קבע של ישראל, ולפי שהקב"ה מדקדק עם הגדיקים כחוט השערה לכן נענש מרע"ה על שנקרא עצמו ע"ש מזרים, שנשכיל זה לא נקצר נא"י:

עוד נראה לי בענין זה נדברי חז"ל (כדאיחא נזיקרא רנא פרשה שמיני נסוף הסדרה) שהתנגלו ע"ז שהנוגרים יכנסו קודם הגאולה את א"י מיד הישמעאלים והם יחירוהו לישראל וכמו שראינו שנתקיים עתה צומנינו, ויש טעם ע"ז שננרך להיות יד הנוגרים נאמנע ולא שישראל יקחנה מהישמעאלים נעלמם, והוא לפי שהישמעאלים הרי נודע שאינם עונדי ע"ז, וכל התפלות והתשנחות שלהם הם רק לד' אחד, והם רגילים הרבה נתפילות לד', וגם יש להם זכות המילה ואף שאינה נשלימות שהיא נלא פריעה ולא לשמונה ימים רק אחר י"ג שנים, מ"מ קלת זכות הוא להם, כמנזאר נזה"ק (וארא ל"ג) שנשכיל זכות זה נתן להם הקב"ה א"י זממן הגלות עי"ש, ולכן אס ישראל היו לריכים לקחת א"י מיד הישמעאלים נעלמו הי' ח"ו קטרוג על ישראל שאינם ראויים ליקח הארץ מידם, לכן סיננ הקב"ה זה שהנוגרים יקחנה מהישמעאלים וישראל יקחנה מהנוגרים וזוה לא הי' עוד קטרוג על ישראל כי הנוגרים אין להם זכותים הג"ל, והוא ע"ד שאמרו עמון ומואב טהרו נסיון, ולא"ת א"כ מדוע לא הי' הקטרוג על הנוגרים שלא יקחנה מהישמעאלים, הנה על כזה כבר אמרו חז"ל (סוכה ג"ב) שהשטן מניח את או"ה ואינו מתגרה רק בישראל:

1920 - Original territory assigned to the Jewish National Home

1922 - Final territory assigned to the Jewish National Home

